

อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
ENVIRONMENTAL INFLUENCE OF CONTRIBUTING LEARNING FOR DEVELOPMENT
OF TERTIARY STUDENTS'

พระครูใบฎีกาณทล เขมโก (ชูโตศรี)
PHRAKHRUBAIDIKA MONTHON KHAMAGO (CHUTOSRI)

บทคัดย่อ

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพราะการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยนั้น มีความสำคัญต่อบรรยากาศและความรู้สึกของครู นักเรียน นักศึกษา รวมทั้งคนอื่นๆ ที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยที่มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมไม่ดี จะทำให้นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อมหาวิทยาลัย แต่ถ้ามหาวิทยาลัยมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีก็จะทำให้นักเรียน นักศึกษา อยากไปมหาวิทยาลัย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้สึกที่ดีต่อมหาวิทยาลัยด้วย

คำสำคัญ: 1. อิทธิพล 2. สภาพแวดล้อม 3. การเรียนรู้ 4. นักศึกษา

Abstract

School environment is a key element practical policy for place of education. Influence on learning and educational management effectiveness. The environment in the university. The importance of organizing the University environment, teacher, student other. Bad environment, feeling bad of University, but good environment good feeling for University. These good feelings about all related parties.

keyword: 1. Influence 2. Environment 3. Learning 4. student

บทนำ

สิ่งแวดล้อมล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเอง โดยธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติจะสามารถกำหนดความเป็นอยู่ของมนุษย์ หากมนุษย์มีความเจริญก้าวหน้ามาก มนุษย์ย่อมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติน้อยลง และยังสามารถดัดแปลงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้เป็นประโยชน์กับตนเองได้มากด้วย จึงเห็นได้ว่าการที่มนุษย์พยายามปรับตัว เพื่อเอาชนะธรรมชาติ หรือหาวิธีนำ

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

ธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ จะทำให้เกิดความแตกต่างในวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ต่างกัน (จันทวัน เบ็ญจวรรณ, 2552) และเมื่อนุชอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีการจัดระเบียบขององค์กรในสังคมเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินชีวิต รวมถึงกำหนดพฤติกรรมที่พึงปฏิบัติในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การจัดสภาพแวดล้อมจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร รวมทั้งสถานศึกษาต่างก็ตระหนักและเห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อม ด้วยเหตุผลที่ว่าสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ เพราะมนุษย์อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อม จึงถือว่าสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่เราให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม (ทวีศิลป์ สารแสน, 2543)

การจัดการศึกษาของไทยที่ทำกันมาโดยตลอดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม คือการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของผู้เรียน และจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนที่สำคัญ ซึ่งจัดให้ครู ผู้เรียน และสภาพแวดล้อมทางการเรียนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กล่าวถึงเรื่องของการจัดการศึกษาว่า ต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ ดังนั้น ในกระบวนการ การจัดการเรียนการสอน ครูจึงไม่ใช่ผู้สอนหรือผู้บอกความรู้เพียงอย่างเดียว ครูจะต้องมีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ความเกี่ยวข้องของระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้สู่พัฒนาการของเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานทักษะ ในการปลูกฝังความรู้สึกรักคิดที่จะสามารถนำไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในอนาคต และส่งผลในภาพรวมของประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้

การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้ถูกต้องเหมาะสมนั้น นับได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากในการจัดการศึกษา เพราะจะทำให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่น่าเรียน อันจะนำมาซึ่งความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ การดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมนั้นเป็นหน้าที่โดยตรงของทางสถานศึกษาจะต้องกำหนดให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของสังคม เพราะตลอดเวลาที่อยู่ในสถานศึกษานั้น สภาพแวดล้อมในโรงเรียนย่อมมีผลกระทบต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้เรียน รวมทั้งอิทธิพลต่อการจัดการเรียนของผู้สอน ดังนั้น ในฐานะที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติจำเป็นต้องดำรงอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติอย่างกลมกลืน มนุษย์จึงต้องตระหนักถึงการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ทางสถานศึกษาจึงควรจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2535, หน้า 588 อ้างถึงใน พระมหาขุนทอง อคควโร (สนนพา), 2554,

หน้า 17) ที่มีต่อสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาที่มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมไม่ดี จะทำให้ผู้เรียนตลอดจนคนที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสถานศึกษา แต่ถ้าสถานศึกษามีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีก็จะทำให้ผู้เรียนอยากไปโรงเรียน ซึ่งสิ่งแวดล้อนนี้อาจช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจและเรียนรู้ได้มากขึ้น หรือทำให้ผู้เรียนเบื่อไม่อยากเรียนได้ (กุลยา ก่อสุวรรณ, 2553, หน้า 100)

ในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ดี ได้แก่ การจัดให้มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่เอาไวฝึกการทำกิจกรรมการเรียนการสอน มีห้องสมุดไว้เป็นแหล่งเรียนรู้ มีพื้นที่สีเขียวและ สิ่งอำนวยความสะดวกที่พอเพียงและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี มาตรการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการจัดให้กับผู้เรียนด้วย (สายฝน สุวรรณรินทร์, 2553, หน้า 2) ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานสูงอย่างต่อเนื่องตลอดมา มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้โรงเรียนน่าอยู่ น่าเรียน มีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน และสามารถที่จะเรียนรู้และนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ สถานศึกษาได้จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 5 มาตรา 39 ซึ่งได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็น 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคลากร และงานบริหารทั่วไป ซึ่งงานบริหารทั่วไป เป็นงานที่ครอบคลุมด้านอาคารสถานที่ การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ การบริการนักเรียน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานด้านธุรการ โดยเฉพาะงานด้านอาคารสถานที่ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนนับว่าเป็นงานที่สำคัญยิ่งจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเสริมสร้างเจตคติ ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียนที่ดีมีคุณภาพต่อไป ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้มีได้หมายถึง อาคารสถานที่ หรือห้องเรียนเท่านั้น แต่เป็นสภาพหรือสภาวะใดๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจัดเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้อย่างรวดเร็ว ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมของกลุ่มสังคม ขาวสาร ความรู้ ความคิด ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและทัศนะ ความสัมพันธ์ของมนุษย์ ซึ่งมีอิทธิพลและส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพราะการเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้นจะเป็นไปในรูปแบบของกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการเรียนและสภาพแวดล้อม มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อนต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น ไม่ว่าจะจัดในห้องเรียน

บริเวณสถานศึกษาและรอบๆ สถานศึกษา ล้วนเป็นสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนได้ทั้งสิ้น

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่เอื้อต่อสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะช่วยให้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีการจัดสถานศึกษาเพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อเอื้อต่อการเรียนการสอน เพราะจะเป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการอยากเรียนและมีการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

อาคารสถานที่รวมทั้งห้องเรียน มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าดู อยู่ในตำแหน่งและบริเวณที่เหมาะสม และเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพที่เป็นไปได้และเหมาะสมของห้องเรียน วัสดุที่ใช้รวมทั้งการจัดการของผู้สอนผู้เรียน (ราตรี ลาภวงค์, 2549, หน้า 16-17) ควรจัดให้มี หรือดูแลเอาใจใส่เป็นอันดับแรกๆ และเห็นด้วยตาเปล่า (พจน์ พจน์พัฒน์พล, 2549, หน้า 40)

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ ตลอดจนด้านการจัดหลักสูตรที่จะทำให้นักศึกษาได้รับการเรียนรู้ประสบการณ์ให้มากที่สุดภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา ได้แก่ ครูอาจารย์มีความกระตือรือร้นในการสร้างให้ผู้เรียนอยากที่จะเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม หรือกระบวนการรู้ที่เหมาะสม เพื่อลดความเบื่อหน่ายซ้ำซากจำเจ

การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีต่อการเรียนรู้นั้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีความหมายรวมถึงบรรยากาศ และบรรยากาศโดยส่วนใหญ่ถูกขับเคลื่อนไปในทิศทางของการเรียนรู้ที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียน การนำพาบรรยากาศที่ดี มีความอบอุ่น รอยยิ้มที่สดใส จริ่งใจมีเมตตา สรรหาและสร้างสิ่งที่สร้างสรรค์ให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์และเกิดการพัฒนาด้านต่างๆ

สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

สภาพแวดล้อมทางการบริหาร เป็นการดำเนินการโดยวิธีการหลากหลายเพื่อให้ครูใช้ความสามารถของตนเองเต็มที่ และสามารถอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ได้มากพอในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ มีความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงรับทราบบทบาทหน้าที่ของตน ตลอดจนแนวปฏิบัติการช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และชุมชน (เลิศศักดิ์ คำปลิว, 2551, หน้า 20) การบริหารด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นหลักทางการศึกษา เน้นหลักการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือสังคมในอนาคต นักวางแผน นักบริหารที่ดีมีอุดมการณ์ ค้นหาแหล่งสนับสนุนทางการเงิน และวัสดุอุปกรณ์ทางแหล่งต่างๆ มาช่วยสร้างบรรยากาศทางการศึกษา ที่ส่งผลทั้งทางตรง และส่งผลทางความคิดสร้างสรรค์ในสังคมในอนาคต (นัฐยาพร ดุษฎี, 2545, หน้า 19-20)

สภาพแวดล้อมทางกลุ่มเพื่อน

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจ เป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และการเรียนภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความสุข และสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจ มีความสำคัญต่อการพัฒนาการด้านการปรับตัวของผู้เรียน การเลียนแบบจากครูที่เป็นต้นแบบที่ดี เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูกับผู้เรียน (สมทรง สรรพสาร, 2547, หน้า บทคัดย่อ) การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางความรู้ ทักษะคติ บุคลิกภาพคุณธรรม และสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผู้เรียนต้องใช้เวลาในส่วนใหญ่ในสถานศึกษา จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน เพราะกลุ่มเพื่อนให้ความมั่นใจ และยอมรับในพฤติกรรมต่างๆ ของเค้า กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น มีพฤติกรรมไปตามกลุ่มที่เค้ายึดอยู่ (พรจิต พิรพัฒนกุล, 2543, หน้า 49)

ดังนั้น สภาพแวดล้อมดังที่กล่าวมา จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมทางกลุ่มเพื่อน จึงทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ เพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา สามารถปรับตัวให้เข้าต่อการเปลี่ยนแปลง และการดำรงชีวิตที่ประสบความสำเร็จได้ในอนาคต

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นส่วนสำคัญต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะเมื่อมีอิทธิพลจากความจริงก้าวนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้สภาพแวดล้อมทางการเรียนและสถานการณ์ของการจัดการเรียนการสอนแตกต่างไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้น สภาพแวดล้อมเป็น

ปัจจัยสำคัญและมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของผู้เรียน จึงส่งผลให้เกิดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของชาติ ซึ่งแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2539-2550 มีการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านการปฏิรูประบบบริการการศึกษา (กรมวิชาการ, 2539, หน้า 59) การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาก็คือแนวทางในการปฏิรูปสภาพแวดล้อม เช่น เพื่อให้มีอาคารเพียงพอและมีบริเวณที่ร่มรื่นน่าอยู่อาศัย ตลอดจนการใช้สถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ได้เต็มที่ ซึ่งผลการปฏิบัติจะออกมาเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน (สุบิน รัตนาธิลา, 2540, หน้า 45-47) นอกจากนี้ ยังเน้นให้สถานศึกษามุ่งจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม ในสถานศึกษาให้สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ให้ผู้เรียนได้รู้จักสภาพจริงและเป็นธรรมชาติให้มากที่สุด สภาพแวดล้อมทางการศึกษาทั้งปวงทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สิ่งของ เครื่องเรือน อาคาร ชุมชน ฯลฯ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นระบบเปิด มีความต่อเนื่องไม่สิ้นสุด ไม่มีขอบเขตทั้งทางกายภาพและทางเวลา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษากับการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ซึ่งกล่าวว่าเทคโนโลยีและการสื่อสาร การศึกษา มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาด้วยการเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อม ส่งเสริมสภาพแวดล้อม สร้างสภาพแวดล้อม และใช้สภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามความต้องการ

“สภาพแวดล้อม” นั้นมีความสำคัญโดยส่งผลโดยตรงและมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนต่อตัวผู้เรียน การส่งผลโดยตรงที่ว่ามันเกิดกับตัวผู้เรียนในด้านการทำกิจกรรมต่างๆ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สามารถเป็นไปได้ทั้งมีส่วนช่วยในการอำนวยความสะดวก หรือไม่ก็ขัดขวางการทำกิจกรรมของผู้เรียน ขึ้นอยู่ที่ว่ากิจกรรมนั้นคืออะไร ตัวอย่างเช่น การจัดเฟอร์นิเจอร์ภายในห้องเรียน รวมถึงการจัดเครื่องมือ อุปกรณ์ ในห้องเรียนบางอย่าง อาจเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนขนาดใหญ่ แต่ไม่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่มีขนาดเล็ก ส่วนในเรื่องของการมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนผู้เรียนนั้น เช่น ช่วยสนับสนุนผู้เรียนในด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน คือช่วยทำให้เกิดการตื่นตัวในการเรียนการสอน และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีที่ระหว่างกันและกัน (ไพฑูริย์ ศรีฟ้า, ม.ม.ป.)

การจัดบรรยากาศในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบควบคุมดูแลตนเองได้ในอนาคต การจัดบรรยากาศมีทั้งด้านกายภาพ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนทั้งการจัดตกแต่งในห้องเรียน จัดที่นั่ง จัดมุมเสริมความรู้ต่างๆ ให้สะดวกต่อการเรียนการสอน เป็นการสร้างความอบอุ่น ความสุขสบายใจให้กับผู้เรียน นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง ที่จะสร้างคุณลักษณะนิสัยของการใฝ่เรียนรู้ การมีนิสัยรักการเรียนรู้ การเป็นคนดี และการมี

สุขภาพจิตที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป ซึ่งบุคคลสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศการเรียนรู้มีความสุขให้เกิดขึ้นได้ คือ ครูผู้นำทางแห่ง การเรียนรู้ตนเอง

สรุป

สิ่งแวดล้อมล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติจะสามารถกำหนดความเป็นอยู่ของมนุษย์ได้มากน้อยเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์เอง หากมนุษย์มีความเจริญก้าวหน้ามาก มนุษย์ย่อมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติน้อยลง และยังสามารถดัดแปลงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้เป็นประโยชน์กับตนเองได้มากด้วย เราจึงเห็นได้ว่าการที่มนุษย์พยายามปรับตัว เพื่อเอาชนะธรรมชาติ หรือหาวิธีนำธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ จะทำให้เกิดความแตกต่างในวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่แตกต่างกัน

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นการจัดบรรยากาศและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากร ให้มีการกำหนดบทบาทของคณะและหน่วยงานในการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนต่อเป้าหมายในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงานในสถานศึกษา นักศึกษาควรมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยทุกแห่งย่อมปรารถนาให้นักศึกษาของตน มีความสุข การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของสถานศึกษาจะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้ โรงเรียนที่สะอาด สดชื่น ร่มรื่น เรียบง่าย สงบ แจ่มใส มีชีวิตชีวา วัสดุอาคารสถานที่ที่ได้รับการดูแลมีความเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งจะให้ครูและนักเรียนได้ใช้ตลอดเวลา ย่อมจะทำให้ครูและนักเรียนได้รับอิทธิพลทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาม รักความสะอาด รักความสงบ เรียบง่าย ทำให้เข้าใจตนเอง และผู้อื่นไปด้วย จึงเป็นการสมควรที่สถานศึกษาจะต้องพยายามจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของสถานศึกษา เพื่อประโยชน์และความสุขของผู้เรียนโดยถ้วนหน้า

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). ครูกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). การสอนเด็กที่มีความบกพร่องระดับเล็กน้อย. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

- จันทวัน เบญจวรรณ. (2552). “ความสัมพันธ์เชิงระบบระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม”. ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม. สืบค้นจาก <http://human.tru.ac.th/elearning/Human%20Being/human-detail12.html>
- ทวีศิลป์ สารแสน. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร.
- นัฐยาพร ดุษฎี. (2545). การศึกษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ กศม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พจน์ พจน์พัฒนพล. (2549). การจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรจิตร พิระพัฒน์กุล. (2543). การศึกษาสภาพแวดล้อมในการเรียนกรณีศึกษา: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตอุเทนถวาย. วิทยานิพนธ์ ศรศาสตรอุตสาหกรรมการ. มหาบัณฑิต: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พระมหาขุนทอง อคควโร (สนน้าพา. (2554). ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. ม.ป.ป. “การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน”. (ออนไลน์) ค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2550 <http://72.14.235.104/search?q=cache:gvj25xVzYvUJ:isc.ru.ac.th/data/ED0000366doc+E0%>.
- ราตรี ลาภวงษ์. (2549). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ กศม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เลิศศักดิ์ คำปลิว. (2551). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1. วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2535). การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ในเอกสารประกอบการสอนชุดวิชาวิทยาการสิ่งแวดล้อม สำหรับโรงเรียนและชุมชน หน่วยที่ 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สมทรง สรรพสาร. (2547). การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านคู
เตื่อ อำเภอมะนัง จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (บริหารการศึกษา).
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายฝน สุวรรณรินทร์. (2553). ความสุขและวิถีการสร้างเสริมสุขภาพ: ความต้องการที่แตกต่างกัน
ระหว่างคนสามวัยในครอบครัวไทย. วารสารพยาบาล, 56(1-2): 2.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2545). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา ศิลปวัฒนธรรม.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุบิน รัตนศิลา. การปฏิรูปการศึกษา, สารพัฒนาหลักสูตร, 16 (128) (มกราคม – มีนาคม 2540): 45-47.